

NUOMONĖS

EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETAS

514-OJI EESRK PLENARINĖ SESIJA, ĮVYKUSI 2016 M. VASARIO 17–18 D.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl „ES miestų darbotvarkės ateities pilietinės visuomenės požiūriu“**(tiriamoji nuomonė ES Tarybai pirmininkaujančių Nyderlandų prašymu)**

(2016/C 133/02)

Pranešėjas: Roman HAKEN

2015 m. rugpjūčio 28 d. Nyderlandų vidaus ir karalystės reikalų ministerijos atstovas R. H. A. Plasterk Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujančių Nyderlandų vardu paprašė Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto parengti tiriamąją nuomonę dėl

ES miestų darbotvarkės ateities pilietinės visuomenės požiūriu

(tiriamoji nuomonė ES Tarybai pirmininkaujančių Nyderlandų prašymu)

Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2016 m. sausio 26 d. priėmė savo nuomonę.

514-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2016 m. vasario 17–18 d. (vasario 17 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 214 narių balsavus už ir 1 – prieš.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. ES miestų darbotvarkė (ES MD)⁽¹⁾ turės tiesioginės įtakos 80 % ES piliečių, kurie 2050 m. gyvens miestuose, gyvenimui. Siekiant parengti veiksmingiausias nuostatas ir užtikrinti, kad toms nuostatomis pritartų visuomenė, svarbu užtikrinti, kad pilietinės visuomenės organizacijos (PVO) būtų lygiavertės diskusijų dėl MD ir jos įgyvendinimo partnerės. Pirmą kartą ES istorijoje ES Tarybai pirmininkaujančių Nyderlandų iniciatyva miestai tampa svarbiausiu plėtros diskusijų klausimu. EESRK ragina Tarybą pripažinti, kad savivaldybės dėl savo įvairovės yra vertingos Europos integracijos proceso partnerės.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/lt/policy/themes/urban-development/agenda.

1.2. EESRK mano, kad darbas palaikant partnerystės ryšius yra veiksmingas būdas šiems plataus masto ir sudėtingiems klausimams išspręsti. Todėl EESRK vertina partnerystės principą, kuris pagaliau taikomas rengiant ir įgyvendinant 2014–2020 m. laikotarpio programas⁽²⁾.

1.3. Partnerystė yra principas, kuriuo grindžiamas modernių viešųjų paslaugų teikimas tiek vertikaliuoju, tiek horizontaliuoju lygmenimis. Kaip dar vieną tokio bendradarbiavimo pavyzdį EESRK siūlo išnagrinėti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę – miestų projektų ir įvairių socialinių įmonių finansavimo modelį, taip pat Europos partnerystę grindžiamas programas, pavyzdžiui, programą „EQUAL“⁽³⁾. Būtent įvairiais lygmenimis, visų pirma miestuose, veikiančios viešojo administravimo įstaigos turi suburti atitinkamus partnerius įgyvendinant bendrus projektus ir veiksmingai naudotis finansavimu.

1.4. Vienas iš uždavinių, kuriuos teks spręsti įgyvendinant MD, yra tai, kaip įgyvendinti teminių partnerysčių parengtas strategijas. Kuriant partnerystę ir plėtojant bei įgyvendinant strategijas labai svarbu taikyti principą „iš apačios į viršų“. Todėl EESRK palaiko principą „iš apačios į viršų“, kuris skiriasi nuo ekspertų grupėmis grindžiamo principo. Svarbu paaiškinti, kaip PVO bendradarbiaus su savo suinteresuotaisiais subjektais: kaip teks ataskaitas, konsultuosius ir kt.

1.5. Rengiant naująją ES MD horizontalioji partnerystė yra tokia pat svarbi kaip ir vertikalioji (teminė) partnerystė. Tokios partnerystės dažniausiai veiks miestuose, vietos lygmeniu. Jos svarbios ne tik strateginiam mąstymui ugdyti, bet ypač įgyvendinimui, stebėsenai ir vertinimui užtikrinti. Vietos partnerysčių, turinčių žinių apie vietos padėtį, parengtos vietos strategijos yra geriausias būdas ES lygmeniu parengtoms rekomendacijoms įtraukti ir joms veiksmingai įgyvendinti. Viena iš priemonių, kurias EESRK rekomenduoja taikyti šiam tikslui pasiekti, – tai bendruomenės inicijuota vietos plėtra⁽⁴⁾.

1.6. Siekiant užtikrinti veiksmingą naujosios ES MD įgyvendinimą, būtina:

- a) atsižvelgti į būtiniausias dalyvaujančių partnerių poreikius ir skirti dėmesio gebėjimams stiprinti (daugiausia horizontaliųjų savivaldybių partnerysčių atvejais). EESRK rekomenduoja siekiant šio tikslo naudotis Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) techninės pagalbos ištekliais;
- b) parengti metodines rekomendacijas dėl atsakingos miestų partnerystės principų. Svarbu parengti MD stebėsenos ir vertinimo metodiką, taip pat nustatyti rodiklius, kurie padės įvertinti pasiektus pokyčius. Būtina į vertinimo ir stebėsenos procesus įtraukti partnerius, įskaitant PVO.

1.7. EESRK norėtų, kad būtų paaiškinta, kaip įgyvendinant temines partnerystes bus sprendžiamos miestų plėtros problemos ir uždaviniai. Konkrečios priemonės konkrečiose miesto teritorijose turėtų būti įgyvendinamos pasitelkiant horizontaliąsias partnerystes. Todėl būtina užtikrinti, kad per specialius renginius būtų dalijamasi gerosios patirties pavyzdžiais. Labai svarbu, kad būtų vienodai įtraukti visi ES regionai, ypač pietinės ir rytinės Europos dalių regionai. Įgyvendinant MD reikės pripažinti miestų ir gretimų bei (arba) aplinkinių priemiestinių rajonų, kurie padeda gerinti gyvenimo miestuose kokybę, tarpusavio ryšius. MD neturėtų prieštarauti kaimo vietovių plėtrai arba jos riboti.

⁽²⁾ Žr. atitinkamus EESRK, Europos Vadovų Tarybos, Europos Komisijos, Europos Parlamento ir Regionų komiteto dokumentus: *Veiksmingos partnerystės valdant sanglaudos politikos programas skatinimas remiantis 2007–2013 m. ciklo gerąja praktika* (OL C 44, 2011 2 11, p. 1); *Partnerystės principas įgyvendinant Bendros strateginės programos fondų paramą. Europos partnerystės elgesio kodekso elementai* (OL C 44, 2013 2 15, p. 23); *Bendruomenės inicijuota vietos plėtra – 2014–2020 m. sanglaudos politikos priemonė vietos, kaimo, miestų ir priemiesčių vystymui* (OL C 230, 2015 7 14, p. 1); *Dalyvaujamųjų procesų stiprinimas ir vietos valdžios institucijų, nevyriausybinių organizacijų ir socialinių partnerių indėlio įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ didinimas* (OL C 299, 2012 10 4, p. 1); *Europos Komisijos atliktas konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis vertinimas* (OL C 383, 2015 11 17, p. 57); <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A8-2015-0218+0+DOC+PDF+V0//LT>; <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52013R6902>; <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=uriserv:c10237>; http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:32013R1303_5 straipsnio 3 dalis dėl Europos partnerystės elgesio kodekso.

⁽³⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=uriserv:c10237>.

⁽⁴⁾ *Bendruomenės inicijuota vietos plėtra – 2014–2020 m. sanglaudos politikos priemonė vietos, kaimo, miestų ir priemiesčių vystymui* (OL C 230, 2015 7 14, p. 1);

1.8. Kelios temos yra tarpusavyje susijusios ir tam tikru mastu sutampa. Su viena tema susijusių priemonių įgyvendinimas turės įtakos kitai ar kelioms kitoms temoms. Būtina užtikrinti, kad priemonės, kurių paskirtis – gerinti padėtį vienoje srityje, neturėtų neigiamos įtakos kitai sričiai. Tai pasakytina ne tik apie ES, bet ir apie nacionalinį lygmenį.

1.9. EESRK siūlo kaip naują temą į MD įtraukti miestų bendruomenių ir piliečių dalyvavimą. Miestams reikia veikiančios sistemos piliečių ir piliečių grupių padėčiai stiprinti, kad jie galėtų būti tikri ir patikimi diskusijų dėl savo miestų plėtros prioritetų ir jų įgyvendinimo, taip pat MD įgyvendinimo partneriai. Tik didelį socialinį kapitalą sukaupusi savimi pasitikinti ir tvirta bendruomenė galės išspręsti kylančius uždavinius. EESRK yra pasirengęs dirbti ir išplėtoti šį sumanymą.

1.10. Taip pat reikėtų įtraukti tokius aspektus kaip JT 2030 m. darnaus vystymosi darbotvarkė ir jos septyniolika darnaus vystymosi tikslų, visų pirma – vienuoliktąjį tikslą („Miestus ir gyvenvietes padaryti įtraukiais, saugiais, atspariais ir tvariais“). 2015 m. rugsėjo mėn. EESRK priėmė poziciją šiuo klausimu⁽⁵⁾. ES kompetencija visose politikos srityse nevienoda; ypač jos įgaliojimai socialinių reikalų srityje neatrodo pakankamai tvirti. Abejotina, ar ES gali daryti įtaką miestų plėtrai socialinėje srityje arba tinkamai įvertinti kitose politikos srityse įgyvendinamų priemonių poveikį socialinei sričiai. Nors poveikį aplinkai galima nustatyti atliekant poveikio aplinkai vertinimo procedūras, vis dar trūksta socialinio poveikio vertinimo.

1.11. EESRK nori tapti visateisiu ES MD iniciatyvinės grupės nariu ir dalyvauti įgyvendinant MD partnerystės projektus. EESRK atstovauja visų valstybių narių PVO – organizacijoms, kurios yra gerbiamos, turi patirties ir gali prisidėti prie miestų plėtros.

2. Partnerystė kaip ES miestų darbotvarkės principas ir EESRK dalyvavimas įgyvendinant MD

2.1. MD siūloma kurti partnerystes, kurias sudarytų apytiksliai penkiolika narių, iš kurių vienuolika būtų viešojo administravimo sektoriaus (miestų, valstybių narių, Komisijos) atstovai. Kiti nariai galėtų būti ESI fondų valdymo institucijų, ekspertų ir NVO atstovai. EESRK apgailestauja, kad jo buvo paprašyta pateikti savo pastabas šiuo klausimu tik po to, kai jau buvo sukurtos kelios partnerystės.

2.2. EESRK siūlo užtikrinti labiau suderintą atstovavimą partnerystėse. Geras tinkamo atstovavimo pavyzdys pateiktas programoje LEADER, pagal kurią viešojo administravimo sektoriaus atstovai gali sudaryti ne daugiau kaip pusę visų partnerystės grupės narių. EESRK rekomenduoja kur kas labiau įtraukti tikslines grupes (miestų gyventojus). Svarbu, kad patys gyventojai galėtų geriau išreikšti savo nuomonę dėl miestų ateities. Daugumos iš nustatytų temų nebus galima nagrinėti, jeigu NVO, socialiniai partneriai ir verslo įmonės neprisiims atitinkamų išpareigojimų. Kaip paašškėjo, visi sėkmingos partnerystės pavyzdžiai Europoje glaudžiai susiję su nevyriausybinė organizacijų dalyvavimu ir veiksmingu viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimu.

2.3. Nors visos prioritetinės MD temos aktualios PVO, jos neapsiriboja tradiciniais su pilietine visuomene susijusiais vaidmenimis. NVO, socialinės įmonės ir kooperatyvai vis dažniau stiprina savo gebėjimus arba kuria naujus ekonominius ar organizacinius modelius viešosioms paslaugoms teikti. Būtina, kad valdžios institucijos galėtų į save pažvelgti miestuose dirbančių grupių ir organizacijų akimis. EESRK mano, kad įtraukti nacionalinius ar regioninius tinklus arba daug patirties tam tikru klausimu turinčias vietos organizacijas būtų ne mažiau naudinga nei kurti europinius tinklus.

2.4. EESRK neturi informacijos apie būdus, kaip bus nustatomos ir (arba) atrenkamos atitinkamos PVO. EESRK siūlo, atrenkant NVO atstovus ir socialinius partnerius į temines partnerystes, naudotis jo gebėjimais ir žiniomis apie organizuotą pilietinę visuomenę.

⁽⁵⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.press-releases.37475>.

3. Rekomendacijos dėl MD partnerysčių darbo ir dalyvavimo proceso

3.1. Kiekvienas ES pilietis turi teisę žinoti ir suprasti ES politiką, taip pat daryti jai įtaką. EESRK pažymi, kad partnerystė neturėtų tapti uždara erdve. Labai svarbu tai, kaip partnerysčių nariai palaikytų ryšius su išoriniu pasauliu. Atviras viešojo administravimo sektoriaus bendravimas su plačiąja visuomene ir piliečių interesams atstovaujančiomis organizacijomis turėtų būti pagrindinis miestų plėtros aspektas. Be vietos piliečių ir PVO paramos neįmanoma pasiekti strateginių tikslų, ir svarbu užtikrinti, kad suinteresuotieji subjektai skaidriai ir veiksmingai dalyvautų rengiant ir įgyvendinant MD. Dalyvauti norinčių žmonių įtraukimas – geriausias būdas užsitikrinti jų paramą siekiamiems rezultatams. EESRK siūlo kviesti organizacijas, kurios norėtų pasidalyti turima patirtimi ir sumanymais apie MD temas ir galėtų dalyvauti tam tikruose partnerysčių susitikimuose.

3.2. Įgyvendinant partnerystes turi būti naudojamos įvairiomis komunikacijos ir dalyvavimo priemonėmis ištekliams dalytis, ryšiams palaikyti ir konsultuotis. Naudojantis tik viena priemone neįmanoma veiksmingai įtraukti piliečių ir su jais konsultuotis. Reikia surasti metodų derinį, kurį taikant būtų galima kreiptis į įvairius suinteresuotuosius subjektus, gauti įvairaus pobūdžio atsiliepimų ir sudaryti sąlygas dalyvauti įvairiais lygmenimis. Siekiant gauti grįžtamąją informaciją apie partnerystės veiklą, turėtų būti naudojamos naujausiais metodais, pavyzdžiui, socialiniais tinklais, taip pat atliekamos apklausos, rengiami praktiniai seminarai, buriamos tikslinės grupės ir kt. EESRK rekomenduoja konkrečiais klausimais (kai akivaizdžiai reikia surengti platesnes viešąsias diskusijas ir iš piliečių gauti grįžtamąją informaciją) imtis papildomų (platesnio masto) visuomenės įtraukimo veiksmų.

3.3. Įgyvendinant partnerystes reikėtų neapsiriboti uždaru partnerystės ratu, o rengti apsilankymus vietoje ir susitikimus su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais. Partnerysčių susiejimas su pilietinėmis iniciatyvomis ir jų apribojimų išsiaiškinimas, taip pat bendradarbiavimas su viešojo administravimo sektoriumi gali daryti didelę įtaką diskusijoms dėl partnerysčių. Jei MD nebus grindžiama esama praktika, kyla pavojus, kad, įgyvendinant ja grindžiamą politiką, nebus atsižvelgiama į turimas žinias.

3.4. Dėl veiksmų planų turėtų būti atvirai konsultuojamasi internetu. Taip būtų užtikrinama, kad, rengiant šiuos veiksmų planus, galėtų prisidėti visi atitinkami suinteresuotieji subjektai ir kad būtų atsižvelgiama į visus interesus.

4. Prioritetiniai teminių partnerysčių ramsčiai

4.1. Įtraukūs miestai

4.1.1. **Darbo vietos ir įgūdžiai vietos ekonomikoje.** PVO atlieka nemažai funkcijų, pavyzdžiui, darbdavių, ugdytojų ar mokytojų, kurie susiję su naujų darbo vietų kūrimu. EESRK rekomenduoja konsultuotis su tokiomis organizacijomis kaip „Eurochambres“, kurios atstovauja MVL, darbo centrams ir švietimo bei mokymo įstaigoms. Įgyvendinant MD privalu spręsti klausimą, kaip miestuose bus atliekami kompetencijos poreikio jų teritorijoje tyrimai; PVO turi būti informuojamos apie tokį poreikį, taip pat privalu bendradarbiauti siekiant skatinti švietimą, mokymąsi visą gyvenimą ir mokymą, nes tai padės ugdyti darbo rinkoje trūkstamus įgūdžius.

4.1.2. **Skurdas miestuose.** PVO įgyvendina daugumą programų, kuriomis siekiama išvengti skurdo miestuose ir su juo kovoti. EESRK siūlo įtraukti tokias organizacijas kaip Europos kovos su skurdu tinklas. EESRK taip pat žino, kokios svarbios yra su šia tema susijusios šios sritys: a) priemiesčiai ir marginalizacija, b) getai, c) skurdūs rajonai, d) globos įstaigose gyvenantys vaikai ir perėjimas nuo institucijų teikiamų prie šeimos ir bendruomeninių paslaugų ir e) senėjimas ir pagyvenusių žmonių pažeidžiamumas.

4.1.3. **Būstas.** Užtikrinant geros kokybės ir tvarius būstus, kaip apibrėžta JT tvarių būstų chartijoje, PVO atlieka svarbų vaidmenį, nes atstovauja abiem šalims – savininkams ir naudotojams – ir su jomis dirba. EESRK rekomenduoja kreiptis į tokias organizacijas kaip Tarptautinė nuomininkų sąjunga, butų ir namų savininkų asociacijas, kooperatines statybų bendroves, architektus ar miestų planuotojus. Kalbant šia tema kyla svarbių klausimų, susijusių su: a) miestų planavimu, b) socialiniu būstu, c) gyventojų persikėlimu į priemiesčių rajonus siekiant surasti geresnės kokybės būstą.

4.1.4. **Migrantų ir pabėgėlių įtrauktis.** Būtina spręsti ne tik trumpalaikius klausimus (kaip patenkinti būtiniausias poreikius), bet ir, migrantams įsikūrus, klausimus, susijusius su jų integracija į ES visuomenę: padėti įgyti išsilavinimą, susirasti darbą ir kt., migrantams perteikiant ES vertybes ir tradicijas ir šias vertybes bei tradicijas įtraukiant į jų gyvenimą, kartu paisant jų kilmės šalies kultūros. PVO, pavyzdžiui, bažnyčios, socialinės organizacijos, švietimo ir mokymo organizacijos, vaikų būreliai, tėvų grupės ir kt., kartu su valstybe atlieka itin svarbų vaidmenį. EESRK rekomenduoja, be kitų organizacijų, konsultuotis su tinklu „Solidar“ ar paramos organizacija „Lumos“. Reikėtų spręsti, pavyzdžiui, nelydimų nepilnamečių klausimą, nes ši grupė yra itin pažeidžiama ir jai reikėtų skirti išskirtinį dėmesį.

4.1.5. **Tausus žemės naudojimas ir gamtiniai problemų sprendimo būdai.** MD tikslas glaudžiai susijęs su žmonių požiūriu ir gyvenimo būdo keitimu. Norint užtikrinti, kad dėl permainų miestuose neblogėtų aplinkos būklė, labai svarbu, kad šiame procese dalyvautų PVO, pavyzdžiui, žemės savininkų atstovai, MVĮ asociacijos ir bendruomenių organizacijos, kurie dažnai yra aplinkinių rajonų aplinkos gerinimo judėjimų iniciatoriai. EESRK rekomenduoja įtraukti, pavyzdžiui, organizaciją „Europos Žemės draugai“ (angl. *Friends of the Earth Europe*) arba asociaciją ELARD. EESRK mano, kad svarbūs ne tik toliau nurodyti klausimai: a) teritorijų (vertikalūs) planavimas ir b) priemiesčių, kurie tiekia produktus (maistą, švarų vandenį), bet ir esminės ekosistemos paslaugos, padedančios gerinti miestiečių gyvenimo kokybę.

4.2. Miestų ekonomika

4.2.1. **Žiedinė ekonomika.** Norint sukurti veiksmingai veikiančią žiedinę ekonomiką, svarbu keisti žmonių požiūrį į atliekas ir jas pateikti kaip galimus išteklius. Svarbu, kad aplinkos apsaugos organizacijos ir švietimo įstaigos vykdytų švietimo ir informavimo veiklą. Šioje srityje veiklą sutelkę mokslinių tyrimų ir inovacijų centrai kartu su specializuotomis įmonėmis ir MVĮ asociacijomis bus pagrindiniai naujų miestuose taikytinų metodų tyrimo ir taikymo procesų dalyviai. EESRK rekomenduoja pasikviesti, pavyzdžiui, Europos miestų ir regionų už socialinę ekonomiką tinklo (angl. REVES) atstovus ir surengti diskusijas.

4.3. Žalieji miestai

4.3.1. **Prisitaikymas prie klimato kaitos.** Aukštųjų technologijų įmonės, mokslinių tyrimų institutai ir universitetai yra labai svarbūs. Taip pat būtina šviesti ir informuoti paprastus žmones, kad jiems būtų lengviau dalyvauti atitinkamuose procesuose ir palankiai vertinti atitinkamas nuostatas. EESRK siūlo konsultuotis su, pavyzdžiui, aplinkos apsaugos organizacijų tinklu „Green 10“.

4.3.2. **Energetikos pertvarka.** Užtikrinti struktūrinius energetikos sistemų pokyčius, pavyzdžiui, esminį perėjimą prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir didesnę energijos vartojimo efektyvumą, įmanoma tik visapusiškai dalyvaujant atitinkamų verslo sričių partneriams ir užsitikrinus piliečių paramą. Šioje srityje aktyviai veiklą vykdo, pavyzdžiui, organizacija „Greenpeace“.

4.3.3. **Judumas mieste.** Tvarus judumas miestuose yra tokia sritis, kurioje nedaug ką galima nuveikti, jeigu patys žmonės nebus pasirengę keisti savo judėjimo įpročių. Todėl EESRK siūlo įtraukti tokias organizacijas kaip Europos viešasis paslaugas teikiančių darbdavių ir įmonių centras (angl. CEEP), Europos verslo konfederacija (angl. *BusinessEurope*), Europos transporto darbuotojų federacija (angl. ETF), Europos miestų ir regionų, kuriančių vietos transportui skirtas naujoviškas technologijas ir politiką, tinklas (angl. *Polis*), Europos dviratininkų federacija ir Prahos planavimo ir vystymosi institutas (angl. *IPR Prague*). EESRK taip pat mano, kad šioje temoje pabrėžiama integruoto požiūriu, pavyzdžiui, tvaraus judumo mieste planų (TJMP), svarba, todėl judumą mieste laiko varomąja ekonominės plėtros, aplinkos sąlygų gerinimo ir energetikos pertvarkos miestuose jėga. EESRK pabrėžia, kokios svarbios judumui mieste yra konkrečios ES finansavimo priemonės, nes šioje srityje reikia didelių kapitalo investicijų.

4.3.4. **Oro kokybė.** Labai svarbu, kad bendradarbiautų įmonės, sveikatos priežiūros organizacijos, aplinkos apsaugos srities NVO, universitetai, mokslo tiriamosios institucijos ir kiti suinteresuotieji subjektai. Į partnerystes reikėtų įtraukti tokias organizacijas kaip Europos veiksnių klimato srityje tinklas (angl. CAN).

4.4. Pažangieji miestai

4.4.1. **Skaitmeninė pertvarka.** Visuomenės skaitmeninimas reiškia esminius paradigmos pokyčius. Šios pertvarkos tikslas – teikti geresnes paslaugas piliečiams ir suteikti verslo galimybių. Tipinis pažangiųjų miestų pavyzdys yra trigubos ir keturgubos spiralės modeliai, pagal kuriuos, įgyvendinant bendrus projektus, suburiami miestų valdymo, aukštojo mokslo, verslo ir pilietinės visuomenės sričių suinteresuotieji subjektai. Šiuos modelius reikėtų išplatinti Europoje. EESRK mano, kad svarbūs šios temos klausimai yra: a) nuspėjamas miestų planavimas bet kurioje savivaldybėje ir b) naudojimasis socialiniais tinklais ir internetu savivaldybių bei piliečių tarpusavio ryšiams palaikyti. Į partnerystės grupes taip pat reikėtų įtraukti tokias organizacijas kaip „Transparency International“.

4.5. Novatoriški ir atsakingi viešieji pirkimai

4.5.1. Miestuose esama labai daug galimybių diegti novatoriškus metodus, nes miestai gali veikti kaip naujovių pradininkai, ir ne tik viešųjų pirkimų srityje. Vis dėlto svarbu bendradarbiauti su verslo inovacijų ir paramos verslui centrais, taip pat su ES PVO, pavyzdžiui, tarptautine organizacija „CEE Bankwatch Network“. EESRK pabrėžia, kad šioje srityje svarbūs šie klausimai: a) naudojimasis viešaisiais pirkimais siekiant prisidėti prie vietos socialinės ekonomikos plėtros ir b) konkretūs būdai, kaip būtų galima skatinti miestus rinktis ne pigiausias pasirinkimo galimybes, o naujoviškus viešuosius pirkimus.

4.6. Miestai yra sudėtingų sistemų dalis, kai didesnės priemiesčių teritorijos teikia būtiną paramą ir išteklius, kad miestai galėtų gyvuoti ir klestėti. Siekiant užtikrinti vertingą miesto ir kaimo vietovių ryšį, visų pirma kalbant apie siekiamą miesto ir kaimo partnerystę, būtina įtraukti partnerius iš aplink miestus esančių vietovių, įskaitant vietos veiklos grupes. Planuojant miestų plėtrą privalu atsižvelgti į esamas strategijas, pavyzdžiui, makroregionines strategijas ir atitinkamas makroregionines plėtros strategijas.

Briuselis, 2016 m. vasario 17 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Georges DASSIS*
